

50 frs.

ГРОМАДА

ПРОБЛЕМИ
ГРОМАДСЬКОГО
ЖИТТЯ

ВИДАВЕЦЬ **ИНЖ. С. СОЗОНТИВ**
РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ

ADRESSE :

ГРОМАДА
5, Rue Gasnier Guy
PARIS XX

Рік 2. ч. 33-34

ВИХОДИТЬ
ДВІЧІ НА МІСЯЦЬ

N° 9-10

за ТРАВЕНЬ 1949

ПЕРЕЦІНАТА :

Квартально	150 фр.
Піврічно	270 фр.
На рік	500 фр.

c/c Paris 565.800

ГРОМАДА

COLLECTION
BI-MENSUELLE

EDITIONS FRANCO-UKRAINIENNES
FONDATEUR **S. SOZONTIV**

СИМОН ПЕТЛЮРА

(22. 5. 1879 — 25. 5. 1926)

ДІМА

Неминучий Меч

Червоного терору вартівий
Довкола дивиться зликувано і понуро
І рантом — брови сушить злино.
Почув ім'я Петлюри,
Хто смів згадати це ім'я
Ненависте, — шитас,
А тисячі сміливих «Я»
У відповідь лунає...
Кого ж найпершого в Сибір,
Кого до смертної вислати партотези?
Насупився, мов дикий звір,
Зликувай вартівий червоної безчести.
Розбіглись очі — те зловить
Всіх тих, що «Я» насміялись
І даремно хоче вартівий
Ім'я безсмертне розстріляти.

Очіма лютими баула
Побачити зновто блукають по пр.
І вже тремить його рука
Стріляти в тих, що хочуть воли.
І рантом — віджонда преста
Шукати довго до протой не треба,
Рішенням догори виставляти
Ну, а блакити...
І слухати — в сльозі реба
Якби ви не був догори слухи
Тон вартівий злино протой не треба,
Та протой злино протой не треба,
І реба не зробити протой не треба.
Нам сушить брови, — сльозо час
Потопаючи слези,
Від неминучого меча
За вину України.

A NOS AMIS FRANÇAIS

La carte ukrainienne

Actuellement dans le monde politique la carte Ukrainienne est sur la table. Elle sert d'atout aux joueurs de Kremlin. Les potentats de Moscou, n'ayant pas demandé à la nation Ukrainienne de leur confier des lettres de créance, tout simplement nécessitaient les capacités de notre jeune nation en pleine force, alors ils ont mis cette carte dans leur jeu.

Pourquoi le Kremlin a-t-il besoin aujourd'hui de cette carte? Pourquoi s'en sert-il aujourd'hui, quand hier encore il l'a négligé au forum international?

Et pourtant c'est clair. En effet, les Ukrainiens comptent plus de 20 % de toute la population de l'URSS. Pour obtenir ses succès et ses réussites, même des victoires, les dirigeants de Moscou ont su utiliser la force vitale Ukrainienne tant physique qu'intellectuelle. Des milliers des Ukrainiens, mobilisés par le Kremlin, avancement victorieusement, avec les armées de Mao-Tse-Toung. Vers quel but? Vers quelles limites?

Nous, les réfugiés Ukrainiens, nous nous permettons d'attirer l'attention de l'opinion publique occidentale sur le fait de la noncompréhension tragique et regrettable de ce qui se passe derrière le rideau de fer. Nous sommes inquiets, et pour cause, du fait que le monde démocratique met trop d'enthousiasme dans l'affaire de Victor Kravtchenko, un réactionnaire échappé, et applaudit frénétiquement aux aspirations de ses semblants, ces « cadavres vivants » à la Kerensky. La même erreur commettait, il n'a pas longtemps, l'Allemagne hitlérienne — et Dieu merci pour le résultat — écoutant ses conseillers, les anciens généraux tsaristes, experts prétendus des questions de l'Europe Orientale.

Au lieu de les traiter — ces spécialistes-là — comme des pièces de musée, les restes d'une époque déjà passée et bien revuée, malheureusement on les prend au sérieux en songeant de l'avenir, et même on ima-

gine qu'ils peuvent jouer un rôle important au cours des événements à venir.

L'idée romantique d'une Russie « une et indivisible » appartient déjà à l'histoire. Elle ne pourra ni arrêter ni corriger la direction de la poussée gigantesque qui caractérise actuellement l'état des choses dans le monde soviétique.

Celui qui désire être présent parmi les régisseurs de la pièce à jouer, celui qui veut être à la page de la situation actuelle, celui qui aspire à préserver l'humanité des perspectives déplorables, celui-ci doit être, au moins, aussi habile et aussi fort, au point de vue idéologique, que le sont les premiers rangs de la marche soviétique. Celui qui étudie les traces des roues de la voiture de l'Histoire peut écrire l'histoire, mais non la créer.

C'est avec profonde tristesse qu'il faut constater que ce n'est pas le monde démocratique qui a mis la carte Ukrainienne dans le jeu mondial (l'Ukraine parmi les membres de l'ONU) et que ce même monde n'a pas l'air de comprendre l'import-

tance et la valeur de cet atout tenu entre les mains de l'URSS. Si les Soviets pouvaient faire passer en silence le problème Ukrainien, ils l'auraient fait sans aucun doute, car ils savent, plus que les autres, les aspirations justes de la nation Ukrainienne de devenir libre et indépendante. Ils ont peur de la force évidente de ces aspirations, mais, étant réalistes et craignant les conséquences indésirables pour eux, conséquences qui peuvent dépasser leurs moyens de contrôle et provoquer les événements contraires aux vues de Kremlin, les Soviets habilement la jouent, cette carte Ukrainienne.

L'Ukraine d'aujourd'hui ce n'est pas seulement l'antracite de Donbass ou le blé de Podolie, l'Ukraine actuelle — c'est les millions des travailleurs jeunes, forts et bien spécialisés, c'est presque le quart de l'armée soviétique, c'est le pays d'origine de Vychinski, c'est la patrie de Chtemenko (général, chef d'état-major-général des forces armées de l'URSS), de Vassilevsky (maréchal, ministre soviétique de la guerre), de Kapytzia (professeur éminent chargé des recherches atomiques) etc, etc...

La carte Ukrainienne a une grande valeur, et si les Soviets la jouent aujourd'hui, contre leur gré, ceci prouve que cette carte est bonne.

РОСІЙСЬКА ЛІГА БОРОТЬБИ ЗА НАРОДНЮ СВОБОДУ І УКРАЇНА

В російській пресі в Америці в березні цього року оголошено «Основні тези» програми новоствореної російської «Ліги Боротьби за Народню Свободу». Згідно з цією програмою російська Ліга має завдання боротися проти комуністичної диктатури і за встановлення в Росії демократичного ладу.

Створення російської Ліги для боротьби проти комуністичної диктатури є фактом, що зміцнює сили світової демократії в боротьбі проти більшовицької Росії. Однак, з української сторони є рішучі застереження проти тих тез згаданої Ліги, які торкаються народів, поневолених Советською Росією, в тім числі й України.

З цього приводу Інформаційна Служба Виконного Органу УНР-и констатує слідуюче :

Комуністична диктатура в Росії — це витвір історичного розвитку російського народу, що в своєму минулому не мав вільного політичного ладу і не знає пошани до свободи інших народів. Коли в Росії після упадку царату 1917 р. запанувала диктатура комуністичної партії, інші народи бувшої царської імперії утворили свої незалежні демократичні держави, як балтійські народи, Україна, народи Кавказу і інші. Советська Росія після довгої кривавої боротьби своєю мілітарною силою окупувала ці країни і тримає їх під своєю владою терором. Без російської воєнної сили комуністична диктатура не могла би запанувати над цими народами, бо місцеві комуністичні рухи серед цих народів були й є слабкі, а зокрема на Україні до приходу московської окупаційної вла-

ди взагалі не було ніяких у к р а ї н с ь к и х большевицьких організацій.

Російський імперіалізм не є якимсь повогвир комуністичного режиму, він глибоко вкорінений в політичній традиції Росії. Тим то всі російські політичні групи — від монархістів до соціалістів — як раніше (до і під час революції 1917 р.) так і тепер не хочуть визнати права народів, поневолених Росією, на вільне самоозначення.

Ця тенденція виявляється і в програмі російської «Ліги Боротьби за Народню Свободу». Вже сама назва органу Ліги — «Майбутня Росія», в яким поміщено основні тези платформи Ліги, показує, що Ліга має на увазі збереження російської великодержави (на території ССРСР), яка й надалі панувала б над народами, що були до неї прилучені силою. Хоч в основних тезах платформи Ліги говориться на вступі про «союз народів створений вільним порозумінням», але з другого боку категорично заявляється: «Тільки Установче Зібрання, обране всіма народами країни, ... буде мати право остаточно встановити порядки для майбутньої визволеної Росії». Це значить, що долю народів, поневолених Росією, вирішав би російський народ, який має чисельну більшість в ССРСР. Таким чином, проголошені російською Лігою ключі про вільну згоду народів і їх свободний розвиток — це лише слова, що прикривають дійсну тенденцію Ліги — відновити після упадку комуністичного режиму «єдину неділиму Росію», хоч би й проти волі неросійських народів, що належать тепер до ССРСР.

Тому Інформаційна Служба Виконного Органу УНРаді заявляє:

1. Програма російської «Ліги Боротьби за Народню Свободу» фактично не визнає права поневолених Советською Росією народів на вільне самозначення. Ця програма не бере на увагу того, що неросійські народи, як українці та інші, після революції 1917 року створили свої незалежні демократичні держави і поклали великі жертви в боротьбі за свою свободу і вільний розвиток. Революційна боротьба, між іншим у формі повстанських рухів, не припиняється ввесь час на територіях поневолених Росією народів. Зокрема на Україні не вщухає визвольна акція Української Повстанської Армії, а на чужині діє Українська Національна Рада як представництво українського народу в його боротьбі за державну незалежність.

З цих причин програма російської «Ліги Боротьби за Народню Свободу» не може мати довіря в українському народі, як і серед інших народів, поневолених Росією. Всяке накидання форм міжнаціональних взаємин з г о р и українці і інші поневолені народи вважатимуть за насильство над своїм правом і будуть

Головний Отаман СИМОН ПЕТЛЮРА

(Спогад — спроба характеристики)

Головний Отаман С. Петлюра мав дуже велику повагу до західно-європейської культури; він був, можна з певністю сказати, ентузіастом її великих духових надбань. Хто хоч раз мав нагоду про це з ним говорити, той ніколи не забуде його захоплення Шекспіром, Гете, Мольєром, Дантом, Вольтером, Бетховеном, Моцартом, Гуно, Рафаелем і іншими літературними й мистецькими корифеями Заходу.

Через те, коли він восени 1924 р. приїхав до Парижу, він знайшовся в країні своїх мрій і захоплень; він захотів наочно побачити все те, що звик цінувати й вважати загальним добром людства; він відразу кинувся оглядати музеї, архітектурні пам'ятки, картинні галереї; Лувр, Люксембург, Музей Родена, Трокадеро, Пантеон, Ейфлі, замок Інвалідів виправдали його сподівання. Нотр

проти цього всіма силами боротися.

2. Запроєктований російською Лігою план упорядкування міжнаціональних взаємин шляхом скликання Установчого Зібрання «всіх народів» колишньої Росії не може вирішити проблеми поневолених Росією народів. Такий план міг би, навпаки, ще більше загострити національні протиривності на Сході Європи і стати наново загрозою для свободи й миру на цьому просторі і в цілому світі. Установче зібрання, вибране «всіма народами» колишньої Росії, фактично було б висловом волі російського народу як більшості в ССРСР і не могло б забезпечити прав інших народів на свободу і вільний розвиток.

Зокрема щодо українського народу, то тільки власні, демократично вибрані законодавчі установи незалежної України можуть створити владу, відповідаючу інтересам України, і рішати, на основі рівноправності, про взаємовідносини української держави з іншими народами. Для забезпечення свободи українського народу перед загрозою російського імперіалізму українська політика вважає за доцільне виключення України в систему міжнаціональних союзів з іншими вільними європейськими народами, на які мав би спертися новий лад Об'єднаної Європи.

ІНФОРМАЦІЙНА СЛУЖБА
ВИКОННОГО ОРГАНУ У. Н. РАДИ

Дам де Парі, Версаль зробили на нього незабутні враження; про них він згадував при всяких нагодах.

Зокрема щодо політики, то С. Петлюра, будучи проводирем українського патріотизму, завжди відкидав націоналістичну вузькість, самозамкнення; як себе, так і Україну він хотів бачити «в сім'ї новій, вільній» і то європейській.

Одночасно, щодо цього, то він був характерним представником українського народу, який ніколи не замикався в собі, не хотів китайської стіни, не виявляв тої виключності, яка характеризує, нагр., московську націю, що перевищила найбільш дику практику відмежування азійських князів і тепер дійшла до божевільної ідеї повного самозамкнення.

Характерно, що Симон Петлюра впаав забитий тоді, коли оглядав книги в книгарні на розі вулиці Расіна... Він мав незвичайну повагу до тих ідей, що в них зафіксовані, — що їх викував Захід, спадкоємець Греції і Риму.

Здавалося б, що духовна семінарія мусіла накласти на ідейність Петлюри певну печать дидактичної вузькості, певної ідейної обмеженості. Проте, він не мав і сліду їх; наша ідейна широта XVII-XVIII віків, наш козацький націоналізм надто сильно просякали національний дух, щоб кращі представники українського руху підлягли поцурим ідеям самозамкнення і самовистачальності. Всі писання С. Петлюри, всі його промови дихають широтою ідей, свідомістю не лише українських інтересів, але європейського громадянства.

Треба було колективного божевілья і нецтва деяких європейських кіл, що підлягли пропаганді большевицьких платних агентів, щоб думати, що Петлюра був диктатором, фанатиком, фашистом, що українська національна ідея полягає в розбудові «залізної стіни».

С. Петлюру часто характеризують, як соціал-демократа, марксиста. Це і правда і неправда. Головний Отаман на початках своєї політичної свідомості захоплювався марксизмом, як певною методою думання і студіювання, як зручною системою класифікування соціально-економічних фактів; але в реальному житті він одійшов далеко від східно-марксистської доктрини і підійшов до ідеалістичного соціалізму французького типу. Особливо глибоко розійшовся з матеріалістичною мораллю, яку собі

засвоїли крайні марксистичні типу Леніна, що наслідували есзівів і їхніх учнів, пруських стратегів типу Клаузевица. Симон Петлюра мав морально-соціальні ідеї свого народу, але підпав як вся українська інтелігенція, і впливам гасел Великої Французької Революції (братерство, рівність і свобода).

Які були релігійні ідеї С. Петлюри? Він же був семінаристом, Ісусовою піхотою, як він і любив сам казати. Як і український народ, його мало цікавила метафізика, він був з одного боку раціоналістом, а з другого — моралістом, для якого, як і для Вольтера, важливі були не тогосвітні досягнення, а удосконалення тут на землі. Це особливо яскраво він висловив у своєму славно-звісному «Як будете в церкві на 12 євангеліях...»

За свого життя С. Петлюра виявив велику фізичну і моральну хоробрість. Згадаймо лише заклик до війська на станції Гребінка, участь у самій гущі бою в арсеналі, декларацію в «Українській Житні» з приводу війни 1914 р., відвідини ліній боїв на фронтах, постання Директорії і т. д.

Він виявив себе історичною фігурою, діячем, який не підлягав історії, а робив її сам нарівні з нашими кращими історичними людьми, як Хмельницький, Мазепа. Втілення ліпших національних прикмет вкупі з духом стремління до нового, величнього, що витворила європейська культура, роблять С. Петлюру і після смерті духовим проводирем цілого українського народу.

I. ЗАТАШАНСЬКИЙ

Американці не все можуть...

Часто доводиться чути, що, мовляв, світ поділився на дві частини: советську й американську. У зв'язку з цим, одні вважають кожний програв американської політики за крок до катастрофи людства, за крок до опанування світу большевиками; другі захлистуються від радості, от-от і будуть переможцями, от-от і опанують цілий світ. Однією з найяскравіших подій останнього часу є провал політики Спол. Штатів у Манджурії і в Китаї. Скажімо собі правду, при цій нагоді, що це не перший і, напевно, не останній провал.

За останнє людське покоління перед американською закордонною політикою стояли, в загальному, ось такі три головні завдання, а саме: 1) консолідація південно-американських держав, 2) розбудова співзвучного собі режиму в Китаї і 3) підтримка собі співзвучних режимів у Європі.

Відносно Південної Америки писав ще недавно «Таймс» (Times), що «південно-американські держави наближаються до авторитарних режимів, таких як Перона в Аргентині. Загальновідомо, що ця реакція на страх, правдивий чи удаваний, перед комунізмом має жалюгідні наслідки. Вона спричиняє послаблення поміркованих елементів, яким весь час було дуже трудно втриматися в цій частині світу». Коли додати до цього часті державні перевороти в тій чи іншій південно-американській державі, навіть, коли організаторами цих переворотів є симпатичні Спол. Штатів, то доводиться ствердити, що американська політика на цьому відтинку не надто успішна.

У Китаї американці почали були, здавалося, добре для себе: вони давали, між іншим, протягом кількох

останніх десятиліть масово стипендії молодим китайцям на студії в Спол. Штатах. В цей спосіб вони сильно зв'язували молоде покоління з своєю цивілізацією (а тільки слабо з культурою). Ця молодь не репрезентувала цілої суспільності, а тільки одну, і то найвищу верству народів китайської імперії. Люди ці є у великій мірі зв'язані з Спол. Штатами, хоч би з огляду на знання мови, за посередництвом якої мають доступ до світової літератури. Люди ці, навіть щиро, захищають дотеперішній традиційний режим, який в їх уяві найбільш підходящий для Китайської імперії (вони ж бо сини напівфеодальної аристократії або з нею близько споріднені), — але широкі маси народу радше прислухаються до голосу з Кремля; це для них не менш чуже за перше, але щонайменше обіцяє соціальні блага.

А Європа? — У своїх спогадах син Рузвельта Еліот кинув собі з Черчіля і з британської політики і приписує це своєму батькові, пригадуючи, що при кожній зустрічі з американськими політиками Черчіль висував потребу атакувати завойовану німцями Європу від Балканів, представляючися советсько-американсь-

ькому планові другого фронту в Зах. Європі. — У висліді й на цьому відтинку виступ Спол. Штатів у світовій політиці не пощастило: половина вільної донедавна Європи опинилася під советським режимом.

І на майбутнє, навчені досвідом, не вимагаймо від американців нового «відкриття Америки». Не числімо одиноким й виключно на казкового американського вуйка, а дивімося правді ввічі, навіть якщо вона для нас з тих чи інших причин неприємна — і хоч ми вповні оцінюємо добру волю американців.

В одному, проте, треба Рузвельтові признати в деякій мірі правду, бо він був мабуть першим високопоставленим американцем, який зрозумів, що друга світова війна пропагандивно спиралася на розходження світоглядів. Він відчув потребу якогось гасла, якогось окреслення, названня американського світогляду. І він його називав християнською демократією. Термін цей видається нам дуже влучним, і клич такий міг би бути цілком успішним, якби йшлося тільки про боротьбу проти Німеччини. Але що ж це гасло говорило народам Близького Сходу, чи народам Китаю в боротьбі проти Японії, з яких ні одні, ні другі, ні треті й не християне й не демократи (в американському розумінні).

Як бачимо, виступ американців у світовій політиці хоч наробив багато шуму, не відзначився надто великими успіхами.

Розтрошили невелику Німеччину ціною зміцнення великого Советського Союзу, а тепер знову відбудовують Німеччину. — У протипагу цьому всьому ми бачимо подивугідну майстерність, з якою, напр., Вел. Британія чи Франція перевели повсюдну відбудову; Вел. Британія мала при цьому до розв'язки між іншим грандіозну проблему Індії, а Франція — крім справи Індокитаю, грізну внутрішню політичну кризу. Все це доводить нам, що Європа не може передати Спол. Штатам своєї повної спадщини на полі світової політики, — що без європейців, які кілька століть мають справу з світовими політичними проблемами, — самі американці світової політики не змайструють; у цьому відношенні вони ще, так би мовити, «неповнолітні».

Ол. ЯРІМОВИЧ

Читайте найновіший роман !!!

W. WINNITCHENKO

NOUVEAU COMMANDEMENT

ПЕРЕКЛАД: Susanne DAVONT

ЦІНА 400 фр.

III З'їзд Організацій Укр. Громадської Опіки

Учасники III-го З'їзду Української Громадської Опіки
1 травня 1949 р.

30 квітня і 1 травня ц. р. в приміщенні Українського Клубу (5, Rue Gasnier Guy Paris XX-e) відбувся третій З'їзд Української Громадської Опіки.

Взяли участь у З'їзді ось такі організації: Бібліотека С. Петлюри, Т-во б. воїнів Армії УНР, Студентська Громада, Православна Парафія, Академічне Т-во, Євангельське Об'єднання, Союз Українок, Жіночий Комітет при Православній Церкві, Півня Рідного Краю, Секція б. воїнів у Франц. армії, Ліонський Допомоговий Комітет, Об'єднання в м. Оден-ле-Тін — Вільрю, Громада в Шалеті, Філія Об'єднання Укр. Робітників у Шільтігеймі, Громада в Опіталі, Опіка в Тулузі, Гурток у Сен-Едуа.

Відкрив З'їзд голова УГО інж. С. Созонтов. До президії ввійшли: полк. Вержбицький, як голова, — о. мітрат Вишневський та протопресвітер о. Новицький, як заст. голови, — проф. Голота, як секретар, і п. Левницький, як другий секретар.

На почесного члена президії запросила ген. Удовиченка.

З'їзд вислав, крім традиційного привіту Французькому Урядові, привітання п. Президентові УНР Андрію Лівницькому, УНРаді та її Виконавчому Органові, Американсько-Канадійському Комітетові і дружині Головного Отамана п-ні О. Петлюрі.

По вислуханні звіту Управи і вичерпній дискусії було ухвалено уступаючій управі абсолюторій.

Голова З'їзду полк. Вержбицький, вивозячи подяку Голові УГО інж. Созонтову за його жертвенну працю, запропонував З'їздові затвердити його і надалі як голову УГО, але інж. Созонтов, дякуючи за довір'я й пошану, просив звільнити його від функцій голови з причини його поганого здоров'я і пересобтяження працюю.

З промови голови УГО інж. С. Созонтова

під час зустрічі в суботу 30. IV. 49.

Інж. Созонтов привітав присутніх і подякував їм за добровільну й безкорисну співпрацю. Він подав широкий огляд українського життя по всіх усядах нашого розсіяння, а зокрема на терені Франції.

Говорячи про Укр. Американсько-Канадійський Допомоговий Комітет, він сказав: «Дякуючи цьому Комітетові, представником якого на Франції я маю за шану бути, мені, як голові Громадської Опіки, вдалося бути на двох сесіях Міжнародної Організації ІРО в Женеві і спільно з представниками інших національностей — поляками, латина-

ми, литовцями, білорусами, югославцями й грузинами, дякуючи надзвичайно прихильному ставленню до народів Д. П. і зокрема до нас, українців, п. амбасадора Понсо, а також при підтримці п. Пана, кол. голови Наєсенівського Офісу, голови Делегатії ІРО на Франції п. гвернера Валентен Сміта та завідуючого адміністративними справами п. Бремона, вдалося спочатку провести через Комісію ІРО постанову про тісну співпрацю Секретаріату ІРО з національними групами, — а зокрема нам, українцям, удалося після довгих клопотань добитися

З'їзд прийняв кандидатуру інж. С. Созонтова на голову УГО гучними оплесками.

З черги на пропозицію окремої комісії З'їзд обрав десять членів Ради УГО, голосуючи за кожну особу зокрема: на містоголів — інж. Півничевського і о. Новицького, на ген.-секретаря — п. І. Косенка і на його заступника — п. Левницького, на членів Ради — п-ні Лукіянович, інж. Кобилко, д-ра Ол. Яримовича, ред. Р. Голіша, п. Шекуна і п. Роговського.

До Ревізійної Комісії вибрані: полк. Вержбицький, п. Бацуца, п. Ковальський, п. Номич і п. Василів.

До Громадського Суду ввійшли ген. Удовиченко, п. п. Довженко, Солонар, Бацуца, Миколайчук.

Як представників УГО на провінції з правом членів Ради, обрало ось таких осіб:

д-р Мусіянович — Ліон, полк. Закусено — Нансі, проф. Голота — Страсбург, інж. Пащенко — Тулуза, інж. Туркало — Марсель, сот. Гринин — Домбай, п. Основич — Опіталь.

ми, литовцями, білорусами, югославцями й грузинами, дякуючи надзвичайно прихильному ставленню до народів Д. П. і зокрема до нас, українців, п. амбасадора Понсо, а також при підтримці п. Пана, кол. голови Наєсенівського Офісу, голови Делегатії ІРО на Франції п. гвернера Валентен Сміта та завідуючого адміністративними справами п. Бремона, вдалося спочатку провести через Комісію ІРО постанову про тісну співпрацю Секретаріату ІРО з національними групами, — а зокрема нам, українцям, удалося після довгих клопотань добитися

головного для нас, а саме визнання за нами нашої правдивої національності — української».

Інж. Созонтів згадав широко роботу УДБюра в Лондоні, а зокрема досягнення сот. Панчука, пані Храпливої та п. Яремовича, а також д-ра Смука та його бюро в Німеччині.

Говорячи про Аргентину, Бразилію, Парагвай, Австралію і т. д., інж. Созонтів висловився: «Характерно є, що всі ті, що поїхали, скажемо, з Франції, не зважаючи на прирікання перед від'їздом писати правду про своє життя-буття, за дуже рідким виключенням, не подають про себе вістки».

В Німеччині все «потроху ліквідується, люди роз'їжджаються й незабаром там лишаться лише старики та хворі, і в що потім перетвориться українське життя на цих теренах — зараз трудно сказати».

Пристаючи до обговорення нашого положення у Франції, інж. Созонтів ствердив: «Я рахую, що нас є на терені Франції більше як 50 тисяч. Українська Громадська Опіка в перші дні свого організаційного існування поставила собі за мету зробити перепис. Крім великих технічних труднощів ми зустрілись з ясною опозицією деяких груп і організацій в цій роботі. У висліді перепис не був переведений; докладна кількість українців на терені Франції невідома. — Другим завданням, яке собі поставила Громадська Опіка, — це створити такий центр, в імені якого можна було б говорити як з представниками адміністрації й уряду тієї країни, де ми перебуваємо, так і представляти українське громадянство на зовні в наших українських національних організаціях. Був момент, коли ось-ось ця висока мета могла бути досягнена. Поза межами Громадської Опіки лишалася тільки одна організація, а то Народний Союз, з яким велися переговори про умови спільної роботи. І от же в той момент Об'єднання Укр. Робітників, почувши себе ображеним у справах дрібних і неприємних, рішило залишити, після довгих, болюче неприємних дискусій, Громадську Опіку. З цього моменту організаційне життя у Франції, в його конечному прояві центрального представництва, було дуже й дуже zagrożене. В момент створення Національної Ради представникові Виконного Органу, п. міністрові внутрішніх справ Ветухову, вдалося посадити за один стіл представників усіх на той час існуючих, т. зв. центральних організацій. Вдалося створити на паритетних началах, себто по одному представникові від кожної з восьми організацій, Український Громадський Центральний Комітет. Склад цього Комітету змінявся і сьогодні є такий: головою — інж. С. Созонтів, заступником — п. Попович, секретарем — пані Шаповал, скарбником — пані Книш. Членами

є: від Єдності (що постанала з організації б. Народнього Союзу) — п. В. Лазовіський, від Військового Т-ва — п. Ковальський, від Академічного Т-ва — п. Шемет і від Суспільної Опіки — о. Леськович. Громадська Опіка йшла на якнайдалі йдучі уступки. Громадська Опіка, яка мала позиції забезпечені і в урядових чинників і в ІРО, мала свій статут централі — все це вона принесла до розпорядження Центрального Комітету, аби він відразу став на ноги і відповідно й гідно діяв. Ось скоро буде рік, як постав центральний Комітет, і ми, на жаль, не можемо нічим похвалитися позитивним, навіть не можемо певно сказати, що завтра-післязавтра представники цих перелічених організацій лишаться сидіти за одним столом... бо «всі засідання Комітету відбуваються в сильно напруженій, зовсім не товариській атмосфері».

Ми тут на терені Франції не маємо нашого українського шкільництва, як не рахувати 2-3 животіючі четвергові школи, ми не маємо тут на терені Франції гідно нас репрезентуючого культурно-освітнього центру, ми не маємо притулку для старих, громадської допомоги студентству. Ще до недавня на терені Франції, в місця нашого розселення, Париж включно, відбувалися в один і той же день

дві-три імпрези, святкували два-три, а то й більше національні свята, в той момент, коли наше громадянство ледве могло спромогтися матеріально забезпечити одно. Центральному Комітетові з великими зусиллями вдалося влаштувати спільно Свято Самостійності й Соборності й Шевченківське свято. Але якби ви знали, що то коштувало нервів часу для полагодження різних непорозумінь...

Долі хотілося, щоб не тільки заставити нас перебувати під чотирма різними окупаціями, але ще наділити нас двома, хоч і християнськими релігіями. — Ми всі маємо одну мету: Українську Самостійну Соборну Державу, але ми йдемо різними шляхами, боремося за цю ідею різними методами. І сьогодні, коли ми зібрались на цей річний з'їзд Громадської Опіки, то я думаю, що ми, присутні, визначимо собі й спільну дорогу, і спільні методи для нас, українців, членів нашої організації. Я вважаю, що для нас основою напрямною мусить бути слідує положення: ми є за Національну Раду, ми є за її Виконний Орган, як засіб переведення в життя постанов Національної Ради; ми є за всебічну підтримку цієї нашої національно-державної репрезентації, як моральну, так і матеріальну».

Звіт з діяльності УГО

за час з 11. XI 1947 р. по 30. IV 1949 р.

Загальні зауваження

Діяльність Ради у відчитному періоді направлена була вже на інші об'єкти, як у попередньому. Оскільки раніш її зусилля хилилися до легалізації установи, влаштування гуртожитку, їдальні, школи, допомоги одягом і оплатою подорожів, остільки в новому періоді, хоч дещо з попередніх завдань докінчувалося, реалізовано нові, значно важливіші досягнення, як радикальна зміна на краще юридичного положення укр. еміграції у Франції, введення в систему допомоги укр. еміграції накунками й грошима.

Статут Громадської Опіки

Статут Громадської Опіки, як федеративної національно-допомогової установи, затверджено було 25. III 1948 р. Міністерством Внутрішніх Справ, зареєстровано Префектурою 10. IV і опубліковано в «Журналь Офіс'ель» з 23 квітня 1948 р. на стор. 3984.

Фінанси Громадської Опіки

На 30 квітня 1949 р. залишається готівкою в касі 10.744 фр.; на пош-

товому рахунку — 16.673 фр. і 31 америк. долар.

Нема ніяких боргів супроти третіх осіб ані фізичних, ані моральних. Головною фінансовою базою до існування УГО був національний податок (нині це називається членський внесок, бо національним податком називаються тепер сплати на Укр. Національну Раду).

Боротьба за юридичне положення укр. еміграції

Як відомо, першим актом визнання прав укр. еміграції було визнання представника УГО до ІРО проф. Шульгина, другим — визнання укр. національності у формі посвідок національності. Проте це право хоч визнане ІРО, було опубліковане французьким урядом лише 1. X 1948 р.

Допомогова акція Переселенча

Допомога переселенська виявлялася головно в персональних інтервенціях п. Голови в Національному Іміграційному Офісі і в іміграційних центрах у Мо і Нансі, в частини листовних інтервенцій на користь переселенців в іміграційних центрах і

в роботодавців. Був запрошений в Нансі п. полк. Закусилло відпоручником Громадської Опіки; він часто інтерв'ював у захист збігців і зміщав їх на працю. Поновлено зв'язок з фабрикою Гутчінсона в Шалеті й завдяки йому приміщено там кілька родин збігців.

Коли виявилася потреба допомогти новоприбуваючим на роботу збігцям перетримуванням дітей, з поради п. Голови і з його допомогою, Жіноче Допомогове Т-во при Православній Церкві найняло Шато де Руасі-ан-Брі, що стало постійною заховоркою для дітей і почасти для збігців. За загальним майже правилом наші писемні інтервенції перед франц. адміністрацією й господарями дають позитивні наслідки й виправляють непорозуміння й почасти надужиття.

Пакункова допомога

Громадська Опіка одержала в листопаді 1947 р. на руки від КАРЕ за рахунок Американського К-ту й розподілила — 50 пакунків.

Так само за рахунок Укр. Американського К-ту й на його прохання Громадська Опіка подала до КАРЕ список кандидатів на 96 пак. і 7 пачок, які КАРЕ й задовольнило.

Починаючи з березня місяця 1948 р. за умовою з ІРО і за його рахунок ми подали списки КАРЕ на розіслання пакунків КАРЕ в такій кількості: березень — 30, квітень — 30, травень — 30, червень — 30, липень — 30; додатково за червень-липень — 50; серпень — 60, вересень — 60, жовтень — 60, листопад — 60, грудень — 35, січень — 35.

Помимо цього, безпосередньо на руки п. Голови було одержано 55 пакунків КАРЕ Канадійського К-ту (з кількості, присланої на Джем-борі).

Нансенівський фонд

Громадська Опіка одержала на руки свого голови за перший триместр 1948 р. — фр. 85.000; за другий триместр — 86.250; за третій триместр — 50.000; разом фр. 221.250; з яких грошей було п. Головою видано за ухвалою Ради позичково Укр. Офісові 10.000 фр. і на допомоги різним особам за списком, ухваленним розподільчою комісією — фр. 45.000 — і нарешті недавно решту фонду розподілив Центральний Комітет.

Допомога одягом і взуттям Американського К-ту

Лишилося від попереднього року згідно зі світом 24 балі і 6 скринь. Протягом року розпечатано й передано Сестрам Службебницям до розподілу, 6 скринь і 21 балі.

Один балі вислано до Страсбургу Філії Об'єднання Укр. Робітників; таким чином на складі лишається ще нерозпечатаних 2 балі.

Збирання національного податку, що його була встановила Громадська Опіка у Франції в 1948 р.

За звітний період Громадська Опіка випустила 45 квитанційних книжок. Національний податок збирали такі особи, поминаючи членів Ради: О. Бабенко, Лагошин, Рибалко, Горайн, Довженко, Камінас, Мельник, Зубенко, А. Шаповал, Куліш, Бондаренко (Крезю), Кучерявенко (Марсель), Сокіл, Білик, д-р Мусянович, Кінайчук (Камбре), Голота (Страсбург), Кузан.

Всім збирачам нац. податку Рада Громадської Опіки приносить якнайсердечнішу подяку. В дальшому, згідно з розісланим об'явником, Громадська Опіка буде збирати членські внески й нац. податок для Національної Ради.

Деякі статистичні дані

Рада мала 36 запротокольованих засідань.

Увійшло більше 3500 листів. Вийшло більш як 2.200 листів.

Висновки й думки (зі звіту п. І. Косенка)

Українське громадянство у Франції ще шукає найліпшої форми своєї організації; ми певні, що воно її знайде, оскільки буде це робити

правно-демократичним шляхом і шукатиме дійсно практичного об'єднання всіх живих сил українських для користі національної справи й допомоги всім членам української спільноти.

Чи ця організація буде називатися Громадським Комітетом, чи Громадською Опікою, чи якимось інакше, — справа не в назві, а в суті. Організація мусить бути загальною, демократичною й діловою. Є у нас багато організацій, але майже ніде немає доброї дитячої школи; наші переселенці, що приїждять на контракти, часто-густо не дістають швидко добрих порад і терплять не лише через свою безпомічність, але й через громадський гріх той, що є забагато організацій і замало ділової роботи.

Я певен, що лише при умові об'єднання можна створити потрібний укр. еміграції у Франції діловий апарат і що тільки з таким апаратом можна рішуче поліпшити українське становище в цій країні.

Коли хочемо дійсно щось доброго творити, візьмемося до може малої і дрібної роботи, але дійсно потрібної, яка в мільйон разів більше корисна, ніж те, що завелось в нас останніми часами й що є показником глибокої хвороби. Наше майбутнє в наших руках. Лише треба, щоб ми чесно робили те, що належить, для користі справи, а не для власної пихи чи вигоди.

Резолюції III-го З'їзду УГО

В справі УН Ради:

Річний З'їзд Організації Укр. Громадської Опіки у Франції засилає своє шире привітання Українській Національній Раді та її Виконкому Органові, як єдиному національно-державному представництву українців на еміграції, та запевняє в своїй повній підтримці не тільки словом, але й ділом.

З'їзд одногослосно схвалює перебрати на себе збирання національного податку на бюджет Виконного Органу на терені Франції в розмірах і після припису фінансового Ресорту Виконного Органу Національної Ради.

В справі У. Ц. Г. Комітету у Франції:

Заслухавши інформації Голови УГО інж. С. Созонтова про різні фази творення та праці Українського Центрального Громадського Комітету у Франції, З'їзд висловлює свою згоду з діяльністю свого представника п. Созонтова і підкреслює ще раз konieczну необхідність об'єднання українських емігрантів та теренах Франції, як в інтересах їх власних, так і в інтересах українських загальнонаціональних. З'їзд стверджує, згі-

дно з статутом, що організація Української Громадської Опіки і надалі залишається складовою частиною Центрального Комітету, а її представник мусить вживати всіх заходів, аби У. Ц. Г. Комітет у Франції, переборюючи зрозумілу хворобу росту, проявив максимум енергії для консолідування й координації українського життя на теренах Франції.

З огляду на те, що УІГК створив свій статут і не потребує, як юридичної бази, статуту УГО, згідно з постановою спільного засідання У. Ц. Г. Комітету й Управи УГО З'їзд вважає непотрібним змінювати дотеперішню назву УГО на Союз Українців у Франції, під якою наші організації були до цього часу записані в складі У. Ц. Г. Комітету. Про це довести до відома У. Ц. Г. Комітету.

Просити У. Ц. Г. Комітет приспішити з визначенням представника української еміграції у Франції до ІРО.

В справі Американсько-Канадійського Комітету

З'їзд висловлює свою сердечну подяку Управі Об'єднаного Американсько-Канадійського Комітету, всім членам цієї організації та всім жертводавцям, а зокрема Високодосто-

ному Діловому Директорові цього Комітету, п. д-рові Галанові, за моральну й матеріальну підтримку нашого членства на теренах Франції, а також за ласкавий дозвіл користуватися домом Укр. Комітету на rue Taine.

В справі ОУРФ:

Прийняти до відома бажання ОУРФ вийти зі складу Громадської Опіки.

Просити Управу ОУРФ проробити формальності в справі передачі до скарбниці УГО зібраних ними грошей на провінції для Укр. Громадської Опіки в сумі 14,565 фр.

Списати з боргу за ОУРФ 9,000 фр., як вступні ОУРФ до Укр.

Громадської Опіки за їхніх 30 делегатів на зборах 9 листопада 1947 р.

Визнати претензію газети «Українець у Франції» до УГО на суму 30,000 фр. за недійсну, стверджуючи, що УГО такого зобов'язання ніколи не затягала.

В справі боргу п. проф. О. Шульгіна:

Просити п. проф. Шульгіна позичку 10,000 фр., яка була йому дана з Нансенівського фонду на уможливлення його праці в ІРО до моменту одержання ним відповідних коштів від самого ІРО, повернути Укр. Громадській Опіці. Згадана сума мусить бути повернена на те, на що вона була призначена, а саме на допомогу бідним нансенівцям.

НАРОДЖЕННЯ НОВИХ ОСЕРЕДКІВ УГО НА ТЕРЕНАХ ФРАНЦІЇ

На теренах Франції, в усіх її закутках, знаходиться багато українських емігрантів, які, десятки років перебуваючи на чужині, часто відірвані від центральних міст, плекають на французькій землі свої рідні національні традиції. В деяких місцях ці люди зовсім відділені від усяких проявів громадського життя і при всьому своєму бажанні не мають змоги включитися в нього. Великі загально-громадські зміни у вищих колах нашої політичної еміграції, конструктивні сталі реформи і т. ін., часто приходять у ці осередки нашого громадянства набагато пізніше після їх переведення в життя, а інколи зовсім не доходять до них.

З метою ознайомлення цих людей з ситуацією всесвітнього українського руху та діяльністю Української Національної Ради і УЦГКомітету, інж. С. Созонтов, представник УНРади і голова УЦГК на Францію, почав проводити в життя виїзди на провінцію, в місця найбільшого скупчення українців.

Один з таких виїздів відбувся 21. V ц. р. в департамент Кальвадос (м. Кан). Українська колонія нараховує тут коло 400 чол. Переважно це старі емігранти-селяни, що в 20-их роках прибули на заробітки, а з часом осіли і залишились у Франції. У спільних життєвих умовах українці Галичини й Наддніпрянщини поріднилися і цим самим стерли всяку територіальну межу, що має ще місце серед наших людей. Надзвичайно вражає братерське відношення цих людей один до одного, їхня єдність і щире прагнення соборності. Перебуваючи по 10-20 років на еміграції і сприйнявши всю специфіку французьких умов життя, вони залишились українцями і то щирими і від-

даними своїй батьківщині. Дітей, що були вже народжені у Франції, батьки виховали патріотами України, хоч вони її ніколи не бачили.

Тим відрадніше для серця, після різних непорозумінь, що існують в колах нашого українського громадянства, почути й побачити спільну волю й бажання українців у справі творення нашої держави, а тут на еміграції — державного репрезентативного центру — Української Національної Ради. Оцверта душа нашої людини, не спокуюшена пропагандивною отругою лідерів різних політичних партій, прагне соборної України і не на словах, а на ділі, у всякий спосіб помагає здійсненню цієї мети. Приїзд представника УНРади, п. інж. Созонтова був надзвичайною подією колонії в Кан.

За весь час існування цієї укр. колонії тут була засноваца філія молодих укр. комбатантів у франц. війську, яка пізніше влилась у філію ОУРФ, але з причин некоректного ставлення керівника цієї організації до своєї філії, вона, проіснувавши недовго, розпалась, відбивши охоту до тих організаторів, що так невміло, а може й шкідливо для загальної української справи роблять своє неправде діло.

Останній приїзд п. Созонтова й одночасно представника ОУРФ п. Поліщука сколихнув українців у Кан. Люди з'їхались з усіх околиць: збори нараховували до 200 людей. Інформаційна доповідь представника Нац. Ради п. Созонтова познайомила присутніх з громадським життям усього світу, зокрема країн найбільшого скупчення укр. еміграції, а звіт про діяльність Нац. Ради і її Виконного Органу створив наглядну картину праці й умов, в яких існує

наш український уряд, що репрезентує всю укр. політичну еміграцію на чужині. Доповідь п. Поліщука мала більш обмежений характер, бо охоплювала собою лише вузьку тему чисто професійного характеру. Мова йшла про Укр. Секцію французького Робітничого Християнського Синдикату, що має своїм завданням охорону професійних прав робітництва.

Виявляючи велике зацікавлення цими інформаціями і зрозуміння справи, присутні висловились за необхідність створення єдиної громадської організації на теренах Кан, що мала б за завдання всебічну опіку й розв'язання всіх громадських справ з церковного, культурно-освітнього життя, допомоги бітним і т. ін.: усі присутні бажали створення філії Укр. Громадської Опіки. Ця єдина пропозиція, що виникла в наслідок потреб укр. громадянства, була одноголосно прийнята зборами і тим більш підкреслювала, що українці з Кан знають, чого прагнуть, знають і бачать, яким шляхом об'єднання вони прийдуть до головної мети всієї укр. нації — Соборної України.

До Управи цієї Філії УГО було обрано: головою — п. Сидорчука (укр. комбатант у франц. армії), секретарем — п. Волинського, скарбником — п. Ріпана, а також п. Підгайного і пані Захаревич.

В атмосфері дружньої і родинної обстановки зустрілися після зборів представники нової Управи з о. Бачинським у п. Глиняного. Дійсно братерське, щире й сердечне прийняття влаштував п. Стецюк з родинною представником з Парижу, який опікувався прибулими так, як лише наш українець може гостити свого брата-українця.

Прості наші люди, часто малописьменні, весь вік тяжко заробляючи на кусень хліба, вони не мудрими словами, не політичними комбінаціями, а здоровим розумом прагнуть і борються за укр. політичну консолідацію, за всебічну поміч і згуртування навколо нашого провідного українського центру — Укр. Національної Ради. І як не хитрять ті, що самі блукаючи в темряві, намагаються задурманити голови цих людей, вони на ділі самі переконують ся в даремності своїх намагань.

Не високопарними фразами, що часто ховають за собою інший зміст притаманних політичних напрямів, а розумними, здоровими і реальними ділами ми можемо досягнути того, щоб мати свою укр. державу.

Ще в багатьох околицях Франції перебувають сотні наших українців, що стоять поза межами громадського життя. Їм треба приділити належну увагу, — і такі інформаційні виїзди на провінцію мусять затвердитись як один з головних засобів для об'єднання нашої еміграції в одну українську родину.

Е. П.

ПАМ'ЯТАЙТЕ ЩО ВИ УКРАЇНЦІ

(вважіння новоприбувших)

Приїхавши до Франції, зрозуміло, що мене в першу чергу потягнуло до української громади, так потягнуло, що я рахувала години, які залишилися до неділі, бо тільки в неділю коло церкви можна побачити наших земляків.

Може декому таке почуття буде незрозуміле, але коли припинився большевицький терор, починаючи з 1941 року українці звикли жити більше громадським життям, спільними інтересами, завжди бути в гурті. Російська мова, на якій ми вчилися, якою ми розмовляли за царату та большевиків, стала нам такою огидною, що ми не могли її чути. Ті, що за часи страшних окупацій забули свою мову, або погано розмовляли, почали швидко вивчати її крадькома, пригадувати, а поки що в товаристві старалися якнайменше розмовляти, щоб не робити помилок. Виїхали ми, нова еміграція, на еміграцію великими групами, теся весь час всі трималися гурту, старалися допомагати один одному, а головне старим та семітнім жінкам з дітьми. Поки не прийшли змерканти та не перевели до таборів, було дуже тяжко, бо багато людей вискочило з дому без речей, в чому стояли. Треба було на першій зупинці, яка тривала 3 місяці, шукати будьяку тяжку працю, щоб заробити на шматок хліба. Так тривало до 44 р. Але як не тяжко було, та люди відчували, що вони не самотні, а в українському оточенні. Коли в ренші решт, по закінченні війни, ми всі потрапили до таборів, то там уже розгорнулася велетенська громадська праця, а непривітні німецькі касарні швидко перетворилися в гарні, чистенькі українські оселі, де влітку ви мали змогу бачити наших стареньких дідухів та бабусь, які, сидячи на своїх городках серед соняшників та різнокольорового маку, переносилися думками на свою далеку батьківщину. Коли ви до них підходили, то вони, зітхнувши, казали: «Правда, мій городчик нагадує домашній?»

По таборах жилося добре і погано, були сварки з різних причин, але ви відчували, що ви живете серед українців, які мають різні хоби, належать до різних угруповань, одні вживають більше польських, другі — російських слів, але всі вони українці, які люблять свою батьківщину, свою мову, свою історію.

І так про Париж... Нарешті дочекалась я неділі і в православній церкві побачила невеличку кількість людей. Після церкви до розпорядження громади — чотири гарні кімнати, але на таку кількість людей — це забагато. Де ж ті тисячі українців, що мешкають у Парижі? Де вони? Що роблять? Невже не мають по-

треби, після шестиденної праці, піти до церкви, провести 2-3 години після Служби Божої в рідному товаристві, поговорити, обмінятися думками? Ну думаю, це я випадково нещасливо потрапила. Приїхала в слідувачу, другу, третю, четверту неділю. Картина та сама: ті самі люди в кількості 50 осіб, нових немає.

Як я потім придивилася, ця невеличка група й є українська православна громада (з католицькою я ще не познайомилася). Її члени займаються громадською працею, дехто просто жертвенно, віддаючи весь свій вільний час і велику кількість грошей. Ще раз питаю — де решта? В якому чужому таборі сидять? — Відповіді не маю.

З кого складається українська еміграція? Здебільша з воєнків Української Армії, їхніх родин, урядовців Українського Уряду з родинами та просто українців, які втекли з совєтського раю. В чому ж справа? Це все люди, які самі, або їх батьки билися за волю та долю своєї батьківщини, віддаючи своє життя, а коли потрапили до Франції, то почали перетворюватися на все, що завгодно — малоросів, росіян, французів, людей абсолютно байдужих до всяких національних та громадських питань.

Страшна, жахлива, огидна картина!!! За ці два місяці мого перебування в Парижі я вже встигла зустріти українців різного гатунку: одні походять з славних старшинських українських родин, які не тільки не знають своєї рідної мови, але й заперечують її існування — цілком перетворилися на росіян; другі вважали себе українцями російської культури — це тільки малороси; треті, нічого не кажуть, але розмовляють самі й в родині тільки французькою мовою; четверті вважають себе українцями, але кажуть, що їх зараз цікавить тільки матеріальна сторона й крім того вони не бачають нічого іншого знати й нікому не будуть допомагати, бо їм ніхто в свій час не допомагав.

Зустрічала ще й таких — свідомі українці, громадські діячі, а їх діти або зовсім не знають рідної мови, або розмовляють як чужинці, роблячи безліч помилок. Батьки це пояснюють тим, що вони не мають часу навчати дітей. Нащо навчати? В родині, де вживають рідну мову, діти вивчають її з пелюшок. У Франції не тоталітарний режим, який вимагав би, щоб крім французької не вживали ніякої іншої мови. Тут люди цілком вільні. Українські діти, в якій країні вони не живуть, обов'язані любити й досконало знати свою рідну мову, свою історію та літературу. Ми багато говоримо, пишемо,

співаємо про Вільну Незалежну Україну, а що робимо в дійсності? Ще не пройшло й 30-ти років, а ми не спромоглися зберегти наших дітей від повної асиміляції. Хто винен?

В тяжких умовах паризька громада утворила четвергову українську школу, але батьки цієї школи не підтримали, не дали відповідних на неї коштів. Тільки завдяки тому, що цю школу зараз перебрали сестри — службениці у Кат. Місії на Францію, так сая вона ще існує. А якби кожна родина взяла за обов'язок щомісяця вносити певний податок на свою рідну школу, то цю школу можна б добре організувати і крім цього можна було б мати добру бібліотеку дитячих книжок. Не відмовляйтеся, що ви на це не маєте грошей, бо, я певна, що кожний з вас витратить місячно не 10 фр., на «бістро», а чомусь оплатити навчання ваших дітей та внести членські внески до українських громадських організацій у вас завжди не вистачає грошей. Ми маємо добрий приклад з жидівської нації: сотні років вони не мали своєї батьківщини, жили розпорошені, майже у всіх країнах світу, але ніде й ніколи не втрачали свого національного обличчя, не забували своєї мови. Де й коли ви чули, щоб жид вживав чужу мову без акценту? Ніде. Чому так? А тому, що в родині завжди розмовляли вони тільки своєю рідною мовою й кожна дитина обов'язково ходила до свого хедера (школи), яку утримувала громада. Чужинська мова там вивчалася постільки, поскільки це було потрібно, щоб порозумітися з населенням тієї країни, де вони жили. Які були від цього наслідки? Весь світ зрозумів, що жидівська нація дійсно існує й має право на свою незалежну самостійну державу. Таку державу жиди тепер мають.

Які ж завдання зараз стоять перед нашою еміграцією? — Зберегти себе й дітей національно, триматися своєї громади й бути підпорядкованими одному державному центрові, який ми зараз маємо. Всі ваші громади, де б вони не знаходилися, мусять збільшуватися, а не розпорошуватися. Я певна тому, що в усіх «малоросіях» та українців російської орієнтації б'ється українське серце, до якого можна знайти шлях. Ці шляхи ми мусимо шукати й повертати наших братів до рідної хати.

Дорогі брати й сестри, не критикуйте один одного, не сваріться, не рахуйте, головне, що «моя хата з краю...», а всіма силами й можливостями будемо допомагати тому невеликому гурткові нашої громади, який вибивається з сил на громадській ниві.

В. ЛУКІЯНОВІЧ

ІРО ПЕРЕД РЕФОРМОЮ

Голова Українського Центрального Комітету та представник УНРади у Франції інж. С. Созонтів мав розмову з керівними колами ІРО в Парижі. Перебіг цієї розмови передаємо нижче.

ІРО, як організація в сучасній її формі, існуватиме ще біля року, та вже тепер іде підготовка до ліквідації.

Керівні кола ІРО не вірять в абсолютну ліквідацію такої потрібної, особливо в Європі, інтернаціональної допомогової організації.

Очевидно, ІРО буде переформоване. Зокрема у Франції, в бюро делегації, почалася дискусія над питанням: в якій формі буде провадитися в цій країні правна опіка над чужинцями? Чи майбутня допомогова організація буде національною, тобто підпорядкована французькому урядові (і так у кожній країні) і чужинці матимуть справу лише з урядовими чинниками даної країни, — чи ця допомогова організація буде, як і тепер, інтернаціональною, тоб-

то: чужинці, підлягаючи законам даної країни, матимуть ще свій окремий, інтернаціональний захист допомогової організації, незалежно від уряду країни.

Сьогодні ІРО — організація інтернаціональна, 18 країн дають великі грошові суми для її праці, але не можуть до кінця скоконтролювати, як витрачаються ці суми. Чи буде ліпше, як завтра уряди кожної країни будуть мати самі «власне ІРО» і самі допомагатимуть; полагодуватимуть справи чужинців?

Інж. С. Созонтів обстоював інтернаціональну, тобто сьогоднішню, форму праці ІРО. Адже уряди в країнах змінюються; можуть бути різкі хитання і вліво і вправо — такі хитання відбиватимуться на правній опіці над чужинцями, чого теперішня інтернаціональна форма ІРО не знає. Наприклад, в Чехо-Словаччині ІРО урядом й сьогодні, допомагаючи чужинцям (в тім числі й українцям) виїжджувати звідти на захід — хоч це є небажаним для червоного уряду

теперішньої Чехо-Словаччини. Сьогоднішнє ІРО — не зв'язане з урядами країн, де воно працює (особливо у Франції, Бельгії та Німеччині). Національне ІРО завтра — було б своєрідною експозитурою уряду даної країни. Сьогодні, наприклад, французький уряд в дружніх відносинах з Польщею, але ніякі домагання Польщі, неприємні для нас, не матимуть успіху, бо українцями у Франції опікується незалежне ІРО яке має свої закони, і ці закони — шанує уряд Франції як міжнародні. При національній формі ІРО, французький уряд, щоб підтвердити свої дружні відносини з Польщею, можливо, був би змушений в більшій мірі рахуватися з вимогами Польщі — тоді він уже не зміг би спиратися на закони інтернаціональної допомогової організації.

Дискусія в урядових колах ІРО щойно починається. Тяжко ствердити, яка думка переможе. Можна припускати, що уряди більшості країн будуть за національну форму ІРО, небажану для нас. Про хід дискусії інформуватимемо згодом.

Леонід ПОЛТАВА

ШЛЯХ ДО ЛЕГЕНДИ

20 літ приховував столяр Мовчан своє життя за фальшиві папірці-документи. А найціннішу річ, що її за ціле життя придбав, приховував ті ж літа ще певніше — в землі. Жив, стругав дошки і на коліски і на труни, посміхався і сумував, вирощував синів. Отак, як його завжди бачили, накульгуючи, та проте спритно обминаючи хитро наставлені пастки, він пройшов 20 літ від того часу, як гаряча куля впилася в коліно. Перебила коліно — а ціле життя навпів розділила.

Про Мовчанове життя мало хто знав, а про погу розпитували. То стара історія, що з 1919 року: йшов вулицею — а якийсь бандит стреляє — от і куля в коліно. Так і говорив: «Якийсь контрреволюційний бандит стреляє» — і дивився в сільраді чи райкомі прямо в очі, бо це він їм говорив «бандит».

І коли позавчора німецькі панцерники просто через сади, вулиці й огороли промчали вслід останній червонозорій танкетці — столяр Мовчан, широко перехрестившись, взяв лопату. За кілька годин трудної праці лопата стукнула об бляху, показався позеленіла від вогкості скринька. Він вирвав її з тяжких земних обіймів, схвилювано притис до грудей і кілька хвилин стояв у ямі, повний такого щастя, ніби з неї встав давно померлий найвірніший друг.

Мало не до ранку блимало світло в столяротій хаті, а світло аж поско на поле — падала белизна, несподівана тінь. Щойно ввійшовши в село, вояки з низько насадженими на очі шоломами сторожко позирали на ту тінь. Один з вартових підійшов і заглянув у шибку: людина стояла біля столу і — не рушницю, не пістоль, а якусь не звичайної форми шапку — вичищала щіткою. Вояк прищулив око, а потім передумав і непомітно відійшов геть. Незабаром світло погасло.

Раннім ранком хтось постукав у вікно. Кликав старий виконавець, направляти моста. Кликав і плакав. Мовчан не зрозумів тих слів: може чоловік з радості, адже он, розповідають, у місті — на всіх вулицях наші прапори вивішено!

Швидко йшов до моста, як тільки може йти людина з простріленою ногою. На болотистому березі зблилися люди, авта, панцерники з чорними хрестами на грудях, перевтомлені коні і шепеляві вози — все рвалося на другий бік: одні — додому, другі — далі на Схід. Він ледве пробився крізь стовпище людей та заліза. Міст дополовини згорів. Біля самого берега, у воді, боком лежала червонозорова танкетка, впершись цівкою кулемета в піщане дно неглибокої річки. А на березі... Боже, тяжкий був учорашній день столяра Мовчана, як і вчорашнє його життя: на

піску лежали танкісти. Одного — не пізнати; другий, молодий — був Олексій.

В тій ямі, де ще учора буда захована скринька, похований Мовчан поховав свого молодшого сина-танкіста Олексія. Багато народу йшло за домовиною, бо цього веселого, дотепного хлопця любило село. Якось два роки тому йшов Олексій у армію. Батько глянув на його комсомольський значок, сплюнув убік, а тоді міцно обняв сина. Олексій чув батькову любов і розумів добре, що означало «Як ти мене любиш — то й Україну любиш», але комсомольського значка отвер від пилу і, прощаючись промовив: «Тату, люблю, але так треба...»

І ось учора поховав свою надію під дубом, у заповітному місці. Це був другий скарб, який берегла Мовчанові його земля.

Уночі, не втираючи сліз, він несамовито орудував сокирою. В світлі прожектора — свіжі тріски злітали над рікою як золоті риби; німці-селяни працювали якось півневно, оглядаючись, з лайкою й перемовлянням; приплив людей і заліза на цьому березі наростає і наростає.

«Ось... вам... шлях... схід!...» — і з кожним словом Мовчан люто кресав сокирою по дубині. «Двох... синів... взяли!...» — німецькі вояки дивувалися з його праці. «Андрій... в Сибір... Олексій...» — і знову бив сокирою. Ледь світало — міст був готовий. Панцерники, авта, люди і коні — все полилося через моста дивовижною сірою рікою вперек голубої придніпрянської річки...

А сьогодні була неділя. Перша недільна неділя за двадцять років: сонячна, гожа, пахуща. Тонкоголодий дзвоник імпровізованої церкви з недалекого міста співав про цю неділю, про волю, про жовто-блакитні прапори над містом. А ті, чужі прапори — як з ними? Гей, хто рахується з темною п'яткою на чудовому блідому обличчі дівчини, про яку стільки мріяв?! І столяр Мовчан не встигав і не хотів думати сьогодні про чужі прапори. Дзвоник кликав весело, зазвичай — не жовто було не піти. Перед відходом Мовчан узяв із скриньки маленьку річ, ту, що двадцять років чекала господаря в землі.

І ось він іде головною вулицею міста. На нього поглядають одні зі здивуванням, інші з сльозами на очах, щось згадуючи. А столяр Мовчан іде не тротуаром, тільки серединою вулиці, по бруцях, твердою як і його життя; сьогодні він ще менше накульгує, сьогодні гарно, ледь посивілу голову тримає високо й гордо. Гордо, бо сьогодні він — в тій, такій дорогій його серцю напасі, що два десятки літ лежала захована в землі.

Папаха піби звичайна, лише дві китиці — жовта і блакитна — чадають їй надзвичайної краси. Та надзвичайною була вона для Мовчана не лише через двадцятилітнє чекання! Ще в 19 році, коли червона куля пробила йому коліно — сам

Головний Отаман Симон Петлюра підняв злетілу з голови цю папаху й підтримав його — козака Армії Української Народної Республіки. Підкликав санітарів, і як Мовчан уже лежав на пошах — Головний Отаман нахилився над ним і подивився так ніжно, глибоко й тепло, що Мовчану неодмінно захотілося щось сказати, таке ж глибоке й тепле. А що слів ніяких не знайшлося бо в голові шуміли і сніжні метелиці, і кулі, і колеса поїздів, — то козак Мовчан сказав коротко:

«Нічого, пане Головний Отамане, що папаху впала... Аби голова...» і зімлів.

І йде тепер столяр Мовчан гордо серединою вулиці, пригадує, а в його очах, наче крила велетенських птахів, відбиваються рідні жовто-блакитні прапори, що хвилюються над містом.

Тоді зленацька мотоцикл, як постріл, вирвався зза рогу — збилась курява, крикнули гальма:

— Генде гох! — і офіцер, відкинувши полу шинелі, рвучко висмикнув пістоль: — Шапку... шапку!... — зисвірівся він і вдарив Мовчана в обличчя. Папаху впала на брук. На цей раз її нікому було підняти.

Через годину, під загрозою розстрілу, було дано наказ: негайно зняти і здати гімецькому командувачу всі жовто-блакитні прапори.

Ранком, здригаючись і христячись, перехожі читали написану олівцем, наспіх табличку: «Столяр Мовчан — повішено за співпрацю з комуністами».

А десь за три місяці, коли по селах і містах пішла чутка про український загін, — в тасмім льоху говорив до повстанців старший син столяра Мовчана Андрій:

— Цю папаху зди́ме з мене хіба куля! А як зди́ме — бережіть її, хлопці, носіть — бо вона, оця папаху — то герб мого роду. Роду не парського, не більшовицького, не фашистського — а простого, столярського українського роду.

Повста́нці любили і вірили Андрієві. Багато з них знали його ще з шкільної лавки — цього чорлокого заводія й першого учня в школі. А ось виріс, зумів вирватися з Сибіру, і батькову папаху з рук гестапівців вирвав.

— А як загинемо всі — ще буде двадцять років папаху в нашій землі лежати. В нашій землі вона не пропадає. Аж поки не проростуть оці дві зернини, — і показав рукою на китиці, таким прапором, що всю Україну огорне!...

3 Преси

— «Українські Вісті» в Німеччині з дня 15. V. 49.

З нагоди останніх подій в ЦІУЕ і СМБ-і старий галицький політик д-р Степан Баран пише ось таке:

«...Обидві події помітні тим, що одна українська політична група — з новою назвою Організації Українських Націоналістів революціонерів (ОУНР) своїм суспільно-політичним світоглядом, організацією й практикою виразно тоталітарна й антидемократична, а тим самим і крайньо реакційна — обняла провід у згаданих двох найважливіших українських громадських установах...»

«Спілка ОУНР (бандерівців) з гетьманцями в межах ЦІУЕ і СМБ-у не здивувала нікого, бо взаємне кокетування, а далі й співпраця існували між ними вже давенько. Ця спілка політично неприродна, бо ж гетьманці не тоталісти з усіма дальшими послідовностями тоталітарної системи, вони хоч трохи демократи, принаймні в теорії...»

«...Це союз кон'юктурний, з розрахунком. Діти шукали прибраних батьків, а бездітні батьки прибрали дітей. І вийшла принагідна адоп-

ція без судової, а в даному випадку політичної легалізації. Тому вона й нетривка...»

Інша річ з УНДО. Самий факт, що голова УНДО п. Василь Мудрий, дотеперішній голова ЦІУЕ, обняв командування над злученими силами ОУНР і СГД в середовищі ЦІУЕ і що кілька членів УНДО увійшло до керівних органів ЦІУЕ... викликав у пресі й серед громадянства коментарі, некорисні, а то й шкідливі для самого УНДО.

«Більшість Президії УНДО з тим фактом не погоджується, з тоталістами й безоглядними ворогами справжньої демократії у її західному розумінні ніхто з УНДО не мав нічого спільного й не має. Тим більше голова УНДО, партії з старою демократичною традицією, не може й не сміє фірмувати тоталістів. А бандерівці залишилися тоталістами з тоталітарним суспільно-політичним світоглядом, тобто ідеологічною програмою, організаційною схемою й тактикою. Демократами не були вони ніколи, не стали й тепер. Від створення своєї організації в 1929 р. до травня 1945 р. завжди і всюди вони висміювали демократичний лад і його явно поборювали. Лише при змине-

них політичних повсюдних обставинах по капітуляції фашистської Італії, а зокрема по капітуляції гітлерівської Німеччини вони почали голосно кричати перед світом, що якраз вони найперші й найчистіші демократи серед усієї української громадськості. Галасували також, що ніхто інший, тільки вони борються за здійснення української державної суверенності й соборності.

Зміла вивіски за одну ніч не змінила в тоталітарній групі ні дотеперішньої програми, ні організації й тактики. На внутрішньому відтинку зосталося все по-старому. Залишилися при вихованні молоді й старі десять заповідей, цей нечуваний глум з старозавітного декалогу, головної основи християнської віри й моралі. Про свій декалог тепер ані думати. Мовчать, очевидно, і про свою братовбивчу практику з часів останньої війни.

Не згадують ніколи й про те, що якраз їх до ґрунту антихристиянського світогляду та його практики, що часто суперечила Божим і людським законам, були причиною одиноким виступу проти них і проти ширеного від них масового морального розвалу, такої високої церковної установи, як єпископат Української Греко-кат. Церкви в особах усіх її єрархів під проводом митрополита Андрея Шептицького.

У спільному пастирському посланні дев'ятиох українських греко-католицьких єпархій у листопаді 1943 р. підкреслили сумний і загрозливий факт здичавіння й масових убивств, що їх доконувала частина української галицької молоді. Яка це частина всім добре відомо, хоч виразно не подано там її партійної форми.

Дикий і неперебірливий у засадах фанатизм цієї групи залишився прикрий тільки патріотичними фразами, а востаннє й фразами про свободу народів і свободу людини, що її природні права згадав група топтала й топче на кожному кроці.

Вона і тільки вона виконала цю широку й глибоку прірву на шкоду нам усім між західною, точніше галицькою й гадзіпрієською галуззю в українській еміграційній спільноті... з можливою шкодою для самої державної соборницької ідеї...

«Вплив на молодь, зокрема галицьку, у формуванні її суспільно-політичного світогляду залишено тим, хто самі потребують довгого основного духового лікування. Однак духове й моральне лікування молоді можливе тільки при збірній активності всього громадянства. Теперішній склад органів ЦПВЕ не багато дає надії на допомогу згаданих органів у цьому лікуванні. А пора крайня, бо ж годі випускати

молодих духових і моральних калік у справді демократичний світ.

Мені було боляче, дуже боляче писати ці рядки... А таки треба було це зробити, бо ж невіддільна konieczність провести остаточно «денацифікацію» серед частини молодшого галицького суспільства та його лікування з нацистичного зараження. Не слід допустити до того, щоб чужі чинники зробили це за нас.

«...Мабуть найбільше мені боліла поява на галицькому політичному овиді суспільно-політичного тоталітарного світогляду, зовсім чужого для української ментальності, що його принесла із заходу ОУН. Я бачив зразу велику руйніницю загрозу для нас від цієї чужої повинності та остерігав супроти неї в своїх статтях. І не помилюся: тепер бачимо, яку вона принесла велику духову й моральну руйну в рядах ОУНр і спричинилася до роз'єднання громадян з обох боків річки Збруч.

На щастя, бачимо вже світанок на темному небосхилі. Фронт ОУНр розвалюється, наш національний організм сам усуває з себе чужу отруту. Недавні події в межах ЦПВЕ залишаться тільки кошмарним спогадом. Та найвідрадініше, що частина галицької молоді сама пробуджується з тоталітарного дурману, збільшує лави тієї нашої галицької молоді, що ніколи не підпадала тоталітарному захворюванню.»

Від Ред. «Громади» :

Д-р Степан Баран — це визначний гал.-укр. суспільний і політичний діяч; він народився 1879 р. Ще як студент він був редактором студентського журналу «Молода Україна», першого самостійницького, державницького й соборницького органу українською мовою. Опісля він був довгі роки співробітником, а з часом і редактором популярного й дуже до 1914 р. поширеного в краю тижневика «Свобода». Переходово, в 1912 р. був редактором «Діла», постійним співробітником якого остав майже 40 літ. В р. 1913-18 він був головним секретарем Народного Комітету і в р. 1914 — членом Головної Української Ради та її секретарем. У 1915-18 р. р. був членом загальної Української Ради у Відні, а теж членом Національної Ради і міністром земельних справ Західної Української Народної Республіки (1918). Він був автором проекту конституції української держави в 1920 р. А потім довгі роки він був послом до польського Сейму з сесій 1928, 1930 і 1935. — Всюди і завжди він дбав про те, щоб молоде українське покоління виховувалося в демократичному дусі, на активних і морально здорових українських державників соборників і щоб була реальна співпраця українських громадян з усіх земель.

Знашого життя

УКРАЇНА

МИТРОПОЛИТ ПОСИФ — НА ЗАСЛАННІ

Як повідомляє голандський часопис «Де Лінс» та австрійський «Дер Фольксботе», Львівський Митрополит Посиф Сліпий терпить тяжкі тортури на засланні у Воркуті. Ватикан одержав з достовірних джерел повідомлення, що Митрополит Посиф Сліпий внаслідок катувань лежить тепер у бараці для хворих у концтаборі у Воркуті (Сибір).

— На Україні постійно зростає число спортивних гуртків. На Вівничині, наприклад, за минулий рік число спортивних гуртків зросло від 108 до 632. Пояснити такий темп зросту можна тим, що спортивні гуртки перетворені в осередки не стільки спортової, скільки військової підготовки.

ФРАНЦІЯ

ПАРИЖ

СВЯТКУВАННЯ

[ПЕТЛЮРІВСЬКИХ РОКОВИН

26. V ц. р. о 2-й год. на могилі Головного Отамана С. Петлюри від-

булася урочиста панахида. Відправив її о. мітрат Вишневський; співав хор «Пісня Рідного Краю».

О четвертій год. цього ж дня відбулася урочиста академія в залі Географічного Т-ва. Відкрив академію полк. Юськевич і передав слово ген. Удовиченку, який у формі спомину говорив коротко й ясно про Гол. Отамана С. Петлюру словами, прийнятими любов'ю і пієтетом до особи того, кому був одним з найближчих співробітників. — Реферат про Гол. Отамана виголосив ред. Р. Голіян, який, як старшина укр. армії, сам переживав ці події, про які тепер прийшлося йому говорити. — Хор «Пісня Рідного Краю» виконав між іншими улюблену пісню Гол. Отамана «Журавлі».

ЛЕКЦІЯ П. О. ЛАГУТЕНКА ПРО УКРАЇНСЬКЕ МИСТЕЦТВО

22. V у Парижі відбулася лекція п. О. Лагутенка, влаштована Студентською Громадою, на тему «Передмова до історії укр. мистецтва». Лекція була ілюстрована зразками різних мистецтв, які існували на території України, починаючи з найстаріших.

Як завжди, лектор захоплював аудиторію знанням нашої старовини і своєю щирою любов'ю до мистецтва.

ВИСТАВА «НАЗАР СТОДОЛЯ»

Цю п'єсу ставив в Парижі аматорський гурток «Української Громади» в Пуато. Режисер Е. Писарчук.

На особливу увагу заслуговує те, що всі без виключення виконавці ролей — це українські робітники й робітниці, які після праці на фабриках знайшли час і енергію не лише проклямувати словами свою любов до українського мистецтва — але й реалізувати її у формі хоч недосконалої, але такої маркантної вистави.

СВЯТО ГЕРОЇВ

В неділю 14 травня ц. р. після української православної Служби Божої, за ініціативою членів Філії Т-ва був. Вояків Армії УНР в Моранжі, відбулася панахида по бл. пам. Головному Отаманові С. Петлюрі і полк. Є. Коновальцю.

Архипресвітер п.-отець О. Новицький звернувся до присутніх з дуже зворушливим словом щиро помолившись за душі спочилих найславніших наших героїв, які все своє життя працювали на користь Батьківщини і життя віддали за неї.

Після панахиди уповноважений

A black and white photograph of a large group of people, mostly children, posing for a group portrait. They are arranged in several rows, with some individuals standing on the shoulders of others in the back. The setting appears to be outdoors, possibly in front of a building or a large structure.

Филипп Т-ва и. В. Каченко записали
у их присяжных 2-й пол.

Філіп Т-ва н. В. Ткаченко записав усеї припустити зібратися о 2-й год. в домі н-ра Митеня, на акакеїю. О 2-й год. майже всі зібратися в кімнаті, гарно прибрані уряди-ськими прапорами, тризубом (вини-тих мислених н-ри С. Мостенковрою) і листівками з портретами С. Петлюри і С. Ковчарука. Акакеїю відібра занепошених на

[illegible][illegible]

В субботу 30 kwietnia в 19.45 з'їхали в Люблин. Виставлено було підписані листи, виставили Промисли в Беатіччю, виставили прохання з не-
Пончаріччю. Виставили прохання з не-
Пончаріччю, при повній згоді з не-
Пончаріччю, серед яких були в чужинці.

Важно упомянуть целый ряд имен: Иван, п. п. Батинский, Емель, Луиза, Перан, (сестра Лачон) сириничинский до безобразия проворенной выставки. Не можна не згадати особи денисепа п. В. Луиза, який вистав налічив ще понад два проворенія выставки. Таким тож він, як актор, проявив свою долю (Степено) наразившиною робоче.

REFERENCES

В. Павлович.

* * *

REFERENCES

В м. Хрещатинське відбу-
ся концерт, присвячений зразкам
мистецтва А. Антоновича і його ви-
ступу на чолі української музичної

6 травня 1949 р. помер у м. Львів.
Рейт (Ліпчанська) проф. (якщо «Хран-
ливий» вилучили «Хранливий» уче-
ний і промалятин, автор 50 науков.
наук. праць, автор 50 науков.
них праць, у тому числі фахових зме-
чен НТШ, у тому числі вилучили «Хра-
нливий» і «Хранливий».

Наполеонівство почесно зме-
р-то проф. (якщо «Хранливий» не-
мільну втрачу.

APPENDIX

«Эмбрионами І олюс» — тисненіе
політичного, суспільного й культур-
ного життя — новий український ча-
соніс, що почав виходити в Імкучин-
ні на місце газети «Промінь». Редагує
Вол. Марушук.

STANDARD PREPOSITIONS

• АЛОЧІВІНІ АНІМІ ДОПІСІВАНІ

Міро-Скала і хори українських вуглекопів.

* * *

В м. Ромзе працює приватна українська школа під керівництвом пані В. Михайлової. Діти з цієї школи ґрунтовно знають українську мову, історію і географію та приймають участь у всіх національних святах.

ВЕЛИКОБРИТАНІЯ

Звільнення вояків бувшої Першої Української Дивізії і їхній перехід до цивільного життя майже закінчився. Виняток становить лише група біля шестидесяти людей — інвалідів, калік та недужих, яких уряд Великої Британії мав намір депортувати при кінці грудня 1948 р. до Німеччини, але зрікся цього в наслідок численних інтервенцій.

Ця група перебуває тепер у спеціально призначеному для неї таборі під опікою Міністерства Суспільної Опіки. Є надія, що з бігом часу і поступового покращання їхнього стану здоров'я, їх теж пощастить влаштувати на працю.

Відзначаючи ту енергію і зусилля, які вклав в успішне поладження цієї болючої і хвилюючої все українство справи голова Українського Бюро п. сот. Б. Панчук, українське громадянство Німеччини надіслало йому грамоту з подякою.

КАНАДА

ЛИСТ

АРХІЄПІСКОПА МСТИСЛАВА ДО АСАМБЛЕЇ ООН

Вінніпег. Архiepіскоп Української Православної Церкви в Канаді Мстислав (Скрипник) вислав листа дру Гербертові Еватові. В листі, висловивши задоволення з приводу порушення в ООН справи кардинала Міндсенті та 15-ти протестантських духовників, Архiepіскоп Мстислав нагадує ООН про жертви України для підтримки Христової правди. Тільки від 1920 по 1940 рр. в Сибірі або від кулі загинуло 32 українські єпископи і понад 3.000 священників Української Православної Церкви; від 1945-47 р. р. на Україні знищено українську греко-католицьку церкву, — пише Архiepіскоп, — а її єпископів та священників депортовано в напрямку, загальновідомому.

* * *

— Заходом Вс. Архiepіскопа Мстислава видано українське напостольне св. Євангеліє. Це надзвичайно гарне видання, в двох фарбах, з гравюрами з XVIII ст., скопійованими з ікон Києво-Печерської Лаври.

* * *

— Пастор укр. євангелістської церкви В. Боровський, вступивши в члени канадійської церковної організації, своїми інформаціями зацікавив широкі канадійські кола як українським питанням взагалі, так і долею українських скитальців Європи зокрема.

* * *

— У м. Ванкувері будується українська православна церква.

* * *

— В Торонто засноване нове українське видавництво «Наш Вік», очолюване п. І. Гладуном. В-во видаватиме часопис «Наш Вік», редагований проф. Д. Кислицею в співпраці з найвизначнішим сучасним українським прозаїком Уласом Самчуком.

* * *

— Третій концерт відомої української співачки Донни Гресько передавали всі канадійські радіостанції.

* * *

— Багато канадійських часописів знову відзначають великі успіхи української балерини Роми Прийми.

СПОЛУЧЕНІ ШТАТИ АМЕРИКИ

СЛОВ'ЯНСЬКА ЕНЦИКЛОПЕДІЯ

В Нью-Йорку, у видавництві «Філософської Книгарні», вийшла в світ об'ємиста, подаюча широкі дані про слов'янські народи «Slavonic Encyclopedia».

Редагував енциклопедію Йозеф С. Ручек (Унів. Бріджпорт) у співпраці з українцями, чехами, сербами, словаками, росіянами і т. д. З численного списку співавторів виділяється кілька українських прізвищ: Я. Чубатий, С. Гординський, М. Григорієв, І. Мандрика.

Загально беручи, Україні приділено не надто багато місця; більшість назв подано в українській транскрипції (не Харьков, а Харків і т. д.)

З прикрістю приходится ствердити деяку поверховість роботи: в книзі є вже інформація про Кравченка, але водночас, напр., про Новаківського чи Труша пишеться, що це сучасні малюки, подається дата народження, але ні згадки про дату смерті; взагалі про події і діячів України подано так, ніби Україна існувала лише до двадцятих років цього століття.

Ця енциклопедія — в англійській мові, видана на гарному папері, стор. 1446, рік видання 1949, місце — Нью-Йорк.

ВЕНЕЦУЕЛЯ

ВЕНЕЦУЕЛЯ ЗНОВУ ВІДКРИВАЄ ДВЕРІ

В урядових часописах Венецуели з'явилося повідомлення, що Вене-

цуеля знову приймає до себе збігців з Європи. Тепер оголошено лише про план прийняття збігців з Німеччини. Щомісяця вивозитимуть до Венецуели понад 500 осіб. З Венецуели Український Комітет подає до відома українцям, які бажають переселитися, що 1) хворі на серце й легені не мають чого туди їхати, рівнож як і старші віком люди; 2) здорові, молоді люди мають вигляд на добрий заробіток; 3) по прибутті до Венецуели ІРО виплачує 33 пезо на особу й на цій опіка ІРО кінчається.

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА У ВЕНЕЦУЕЛІ

Управа тимчасової підготовчої Комісії Української Громади у Венецуелі (голова інж. Лазаренко), пермагаючи великі труднощі, має все більші здобутки: Міністерство Внутрішніх Справ Венецуели визнало У. Г. як правну організацію. В м. Каракас відбувається служба в гр. кат. обряді (о. Хрущ); в цьому ж місті нещодавно відкрито православну церкву (о. Петро Ковальчук). Управа У. Г. одержала, як подарунок, від ген. В. Майєра багато одягу й взуття та іграшок, які передала українцям; ген. Майєр дістав від армії США церковне устаткування та Біблію й передав через Управу обом укр. церквам. Жіноча Секція організувала свято Миколая і роздала дітям подарунки; українці Венецуели почали виписувати багато часописів з Європи та Америки; Управа У. Г. нав'язала зв'язки з Укр. Комітетами цілого світу й надіслала привітання Українській Національній Раді та повідомлення про підпорядкування Українській Національній Раді; з добровільних дарів покладено основу для створення української бібліотеки; до першого воячого табору в Е. Громпільо щомісяця виїждять два члени Управи зустрічати новоприбулих українців та допомагати їм у перші дні.

Українська еміграція у Венецуелі є наймолодшою в Південній Америці. З матеріального боку вона слаба, але все можливе для полегшення перших кроків новоприбулих імігрантів-українців вона робить охоче, старанно й пильно.

БРАЗИЛІЯ

— В Бразилії працює тепер три українські друкарні, які видають журнали та часописи «Хлібороб», «Праця», «Місіонар» та «Наша Думка».

— Директором радіостанції в м. Малеті працює українець о. К. Прийма. Ця радіостанція часто робить передачі в українській мові.

УКРАЇНЬСЬКА ГРОМАДСЬКА ОПІКА

ENTR'AIDE UKRAINIENNE

5, RUE GASNIER GUY — PARIS XX.

Згідно з постановою III З'їзду Української Громадської Опіки у Франції, місце осідку канцелярії Громадської Опіки перенесено на : 5, rue Gasnier-Guy, Paris 20e.

Секретаріят прийматиме щоденно від 17-19 год. крім четверга.

1. Не забувайте на листування присилати поштові значки.

2. Коли подасте кандидата на пакунок KARE, то пишьте його прізвище й адресу друкованими латинськими літерами.

Разом подавайте про нього всі відомості, які доводять, що він дійсно потребує.

НА УВАГУ НОВОПРИБУЛИМ ДО ФРАНЦІЇ

У Франції прийнято, коли пишуть на конверті адресу, писати вгорі прізвище, під прізвищем на другій лінії номер вулиці і її назву, далі на третій лінії місто і нарешті на четвертій лінії назву департаменту.

Писати адреси треба не польськими і німецькими літерами, а так, як їх пишуть французи, інакше французькі поштарі не будуть розпізнати.

На конверті ззаду треба завжди писати адресу того, хто вислав листа.

II. Коченаш Андрій надіслав 500 фр. на українських гірників. Гроші передані до Української Громадської Опіки для приділення потребуючим українським гірникам.

ОПОВІСТКА

Секретаріят Громадської Опіки прохає панів Легкого і Репецького, що працюють в департаменті Saône et Loire подати їхні точні адреси, бо адреси, які вони подали, неповні, і листи не доходять.

ВИРІБІТЬ СОБІ ПОСВІДКУ УКР. НАЦІОНАЛЬНОСТІ

— Рекомендується всім членам Громадської Опіки розпочинати заздалегідь справу одержання від I.P.O. посвідок української національності, бо I. P. O. переобтяжене проханнями й не може належно швидко видавати цих посвідок.

— Щоб одержати посвідку в найкоротший час, треба заповнити анкету, долучити всі документи, яких

вимагатимуть, і надіслати таксу 350 франків. — Документи висилати на адресу: Entr'aide Ukrainienne, 5, rue Gasnier Guy Paris X. Гроші надсилати на поштове conto : Paris-651.782.

— У випадках спізненого прохання на отримання посвідки, коли є загроза штрафу за несвочасне вибрання карти побуту, треба просити щоб I.P.O. вислало так звану «конвокацію», себто папір, який свідчить, що запізнення надіслання посвідки національності сталося з вини I.P.O., а не прохача. Одержання «конвокації» є дуже важливим, бо без цього префектури, відносячи вину за несвочасне постачання посвідки національності на рахунок недбалства прохачів, будуть записувати їх чи росіянами, чи поляками й замість українських наценівських марок будуть наліплювати російські чи якісь інші. Прибуток з цих марок тоді піде, звичайно, не незаможним українцям, а російським і іншим збігцям.

— Українці, які не виберуть посвідку української національності й не будуть мати її визначено в картах «ідентичности», не мають морального права на допомоги й на яку б то не було опіку Громадської Опіки.

РИНОК ПРАЦІ

Редакція отримала такого листа : «Мені, як учасникові у французькому резистансі під командуванням одного з директорів великої фабрики, вдалось досягнути заперуку того ж самого директора на влаштування на працю в цій фабриці кількох укр. робітників, навіть за їх фахом.

Влаштування на працю буде не раніш як за 5-6 місяців.

Бажаючих влаштуватися на цій фабриці, де найліпше забезпечують життя робітника, прошу надіслати мені такі відомості : 1) прізвище та ім'я, 2) дата народження, 3) фах, 4) сімейний стан і 5) точна адреса (по-французьки). — Документи muszą бути в порядку : 1) карт д'ідантіте, 2) карт де травай (видає бюро праці), 3) сертифікат від попереднього працедавця, що вільний на зміну праці.

До списку буду заносити тих українців, які не на словах українці, а й на ділі. Треба сплатити податок на Укр. Національну Раду — один денний заробіток, бути зареєстрованим в Українській Громадській Опіці і сплатити членський внесок 100 фр. річно, або належати до будь-якої української організації, що підтримує Укр. Національну Раду.

Відомості прошу надіслати на адресу : Mr. Grychine Artemon, 6, rue Collot, Dombasle s-Meurthe (M. et M.).

ОПОВІСТКА

Козолуп Оксана, 16 bis Aq. du Bas-Meudon a Issy-les-Moulineaux (S.) бере роботу додому, а саме : перемішує, штопає, лає, в'яже.

В ЄДНОСТІ СИЛА !

Співпрацюйте самі і дбайте, щоб Товариства і Установи, яких Ви є членом — ще тісніше співпрацювали з

УКР. ГРОМАДСЬКОЮ ОПІКОЮ У ФРАНЦІЇ

L'ENTR'AIDE UKRAINIENNE EN FRANCE

5, rue Gasnier Guy, Paris XX

Церковні справи

ОГОЛОШЕННЯ

Як вже повідомлялось в «Громаді», (№ 1, 1949, ст. 7) при Паризькій УАПЦеркві споряджується СИНОДІК померлих уклінців у Франції, щоб молитися за спокій їх у положенні дні, а імена їх зберегти для майбутнього.

До цього часу усталено понад 150 імен, але це не всі наші брати і сестри.

Ще раз просимо родичів і друзів, як рівнож організації надіслати нам: прізвище і ім'я померлого, рангу,

дату і місце народження, дату і місце поховання.

Термін надіслання : 15 червня ц. р., після чого приступасмо до виготовлення пам'ятної таблиці «Синодіку», яка буде знаходитися в Церкві.

Адреса : Archipetre V. Vichnewsky, 5, rue Gasnier-Guy, Paris XXe.

Парафіяльна РАДА УАПЦ в Парижі

ЖЕРТВИ НА РАЗБУДОВУ УАІЦ ЦЕРКВИ у ФРАНЦІЇ до 10 КВІТНЯ

Підписний лист ч. 6. Париж. Разом 9.700 фр., а саме : С. Созонтів 5.000 фр., Чехівський О. 1.000 фр., Мершів 1.000 фр., Співзвський 500 фр., Гораїн 700 фр., Спасска Галина 500 фр., Гмиря 1.000 фр.

Окремі жертводавці з Парижу — разом 2.550 фр., а саме : Титаренко 100 фр., Окатий 200 фр., NN 50 фр., Веразницький 100 фр., Бредашевський 100 фр., Плевако Н. 1.000 фр., Качура 500 фр., Гані Гораїн 500 фр.

— Підписний лист ч. 171. Нансі. Разом 11.300 фр., а саме : Гані Др. Віра Закусло — 10.000 фр., Гришин — 1.000 фр., Ямковий 200 фр., Стещенко — 100 фр.

— Підписний лист ч. 175. Вільєрзю. Разом 12.950 фр., а саме : Загній Яків — 500 фр., Гохович Леон — 500 фр., Шевченко Євген — 500 фр., Лукіяненко Іван — 500 фр., Сідлер Сергій 600 фр., Китний Андрій — 500 фр., Коломієць Потап — 600 фр., Щербак Петро 500 фр., Жураківський Іван 600 фр., Гумел Михайло 600 фр., Калениченко Всеволод 500 фр., Віленський Лаврентій — 500 фр., Костюшко Федір — 500 фр.

— Підписний лист. Оден де Тин. Разом 6.050 фр., а саме : Клер — 500 фр., Умренко Іван 500 фр., Ступницький В. 500 фр., Яренко Василь 500 фр., Мельничук Тим. — 500 фр., Співзавко Петро — 250 фр., Пидоригора — 250 фр., Кузь Микола — 500 фр., Вішницький Микола — 500 фр., Нікіфорець Ілько — 400 фр., Григорович Іван — 250 фр., Стасій 300 фр., Куприненко Алексій — 500 фр., Сімошенко Гордій 100 фр., Гашко Микола — 500 фр.

Спирхіяльна Рада щиро дякує жертводавцям за їх щедру допомогу для розбудови життя УАІЦ у Франції і закликає решту братів і сестер відкликнутися за своєю жертвою, пам'ятаючи, що «добровільного жертводавця любить Бог» і «хто своєчасно дає-подвійно допомагає». Жертви слати на адресу: M. Horiain, 6, rue Gustave Rouanet, Paris 18^e.

Продовження цього списку буде подано пізніше.

17 травня 1949 року

СПИРХІЯЛЬНА РАДА УАІЦ у ФРАНЦІЇ

В неділю 19 червня н. р. о 17-ій год., в приміщенні УАІЦ в Парижі, відбудеться духовний концерт хорів :

- а) чоловічого — під орудою н. Миколайчука К.
- б) мішаного — під орудою н-ні Новицької О.

В програмі твори : Архангельсько-

го, Бортиянського, Веделя, Конниці, Леонтовича і Пономаренка.

Ветун за добровільними датками. Парафіяльна РАДА УАІЦ в Парижі

В неділю 19 червня н. р. о 12-ій год., після Служби Божої, відбудеться Річні Загальні Збори парафії УАІЦ в Парижі.

- На порядку денному :
1. Зачитання протоколу Надзвичайних Зборів від 9 січня 1949 р.
 2. Звіт Голови Ради Парафії, старбінки і Ревізійної Комісії.
 3. Демісія Парафіальної Ради і вибори нової.
 4. Біжучі справи.
- Парафіяльна РАДА УАІЦ в Парижі

В суботу 18 червня 6. р. в salle de Geographie, 181, Bd. St. Germain Paris 6-е відбудеться перший репрезентативний

КОНЦЕРТ

українських митців н-ні Іллі Роговської арт. філармонії (сопрано) та н. Грудичи проф. Консерваторії (віоліст).

Початок о 21-й год.

Квитки набувати : в приміщенні «Громади», в Укр. Домі, 13, rue Taïne і в касі (в день концерту).

На Пресфонд «Громади» сплатили :

	фр.
н. Гришин Микола з Suzemont (Haute Marne)	100
н. І. Сірко з Ain-Sefra, Algerie ..	155
н. Щербак Дм. з Comon (Сюб) ..	180
н. Щербак П.	475
н. Прихисенький з Ерльє	100

Щира їм за це подяка.

УВАГА !

Диригенти й хорові співаки!

Появилися перші випуски так дуже потрібних хорових партитур у виданні Бібліотеки Інституту Народної Творчості, добре нам відомої з своєї діяльності в краю, а головне з Першого Крайового Конкурсу українських хорів у Львові. Цей факт дає найкращі гарантії доброї редакції видань та правильного підбору творів. Наша Книгарня, що має виключність копювання цих гарних і цікавих *«вогнів на Францію»*, має вже на складі перші випуски Літургійних Пісень на мішаний хор найкращих українських композиторів та гарно зредатований збірник народних пісень (30) на одиорідний хор. Оформлення мистецьке. В підготовці видання дальших творів релігійної музики на мішаний та чоловічий хор, а також партитур найкращих укр. композиторів народних, патріотичних, козацьких, стрілецьких та інших пісень на мішаний й чоловічі хори.

— Видання було заплановане так, щоб не тільки диригент, але кожен співак міг набути готові нот, — в цей спосіб переборено велику трудність з розпискою нот.

— Видання це подас подвійний текст : старо-український і сучасний; його можуть уживати так православні, як і католицькі церковні хори

Вже є в продажу :

Три партитури : Сл. Єдинор ...	90
Три партитури : Святий Боже ..	50
Чотири партитури : Алілуя ...	50
Дві партитури : Херувимська ..	90
Одна партитура : Милость Мира ..	50
Одна партитура : Отче Наш ...	50
Одна партитура : Да Ісполниться ..	50
Дві партитури : Отпуст і Буди Ім'я	50
30 нар. пісень на одиор. хор ...	100

Замовляйте в «Громаді»

Купуйте Марки УНР

НОВА СЕРІЯ
Кожна марка 25 фр.

